

Απολύμανση Εργαλείων και Μηχανημάτων

Ο συνηθέστερος τρόπος διασποράς του μύκητα *Ceratocystis platani* σε πολλές περιοχές της Ελλάδας είναι με μηχανήματα εκκαφής και πάσης φύσεως εργαλεία, κυρίως κοπής και κλάδευσης των δένδρων. Μηχανήματα εκκαφής, που χρησιμοποιούνται σε ποτάμια ή δρόμους με προσβεβλημένα δένδρα μεταφέρουν μολυσμένο χώμα ή κομμάτια προσβεβλημένου ξύλου και δημιουργούν νέες εστίες προσβολής. Τα σπόρια του μύκητα μπορεί να επιβιώσουν επάνω στις μεταλλικές επιφάνειες των εργαλείων που έρχονται σε επαφή με προσβεβλημένο ξύλο, ωστόσο, ο μύκητας ως επί το πλείστον διαδίδεται με το πριονίδι που παραμένει επάνω στα εργαλεία και ιδιαίτερα όταν αυτό εγκλωβίζεται ή συσσωρεύεται στα διάφορα εξαρτήματα του αλυσοπρίονου όταν κόβεται ένα προσβεβλημένο δένδρο. Όταν το μολυσμένο πριονίδι μεταφερθεί σε μία φρεσκοκομμένη επιφάνεια ξύλου, που δημιουργείται με το κλάδεμα ή την υλοτομία, ο μύκητας εισβάλλει στο δένδρο από την τομή του κλάδου, του κορμού ή ακόμα και των ριζών και προσβάλλει το δένδρο ή το πρέμνο. Ακόμα και ένας μικρός κόκκος μολυσμένου πριονιδιού όταν παραμείνει σε μία τομή ή πληγή σε δένδρο πλατάνου προκαλεί μία νέα μόλυνση. Οι μολύνσεις αυτές μπορούν να αποφευχθούν με καλό καθαρισμό και κατάλληλη απολύμανση των εργαλείων και των μηχανημάτων.

Απολύμανση Αλυσοπρίονων

Πριν από την κλάδευση ή την υλοτομία δένδρων πλατάνου είναι απαραίτητο να γίνεται πολύ καλή απολύμανση των αλυσοπρίονων, ιδιαίτερα όταν αυτά μεταφέρονται από μια περιοχή σε άλλη. Όταν γίνονται εργασίες σε μία περιοχή όπου υπάρχουν νεκρά ή ζώντα προσβεβλημένα δένδρα πλατάνου η απολύμανση πρέπει να γίνεται συχνότερα και πάντοτε όταν το αλυσοπρίονο έχει χρησιμοποιηθεί σε ένα δένδρο με προσβολή. Στις περισσότερες περιπτώσεις, όταν δεν υπάρχουν μολύνσεις στα δένδρα που χρησιμοποιείται το αλυσοπρίονο, μπορεί να γίνεται μόνο μία απολύμανση πριν από την έναρξη των εργασιών. Πρέπει όμως να απολυμαίνονται τα αλυσοπρίονα και μετά το τέλος των εργασιών όταν έχουν χρησιμοποιηθεί σε δένδρα πλατάνου, γιατί υπάρχει μια μικρή πιθανότητα κάποιο από τα δένδρα να ήταν μολυσμένο και να μην έγινε αντιληπτό.

Πριν από τη χρήση οποιασδήποτε απολυμαντικής ουσίας είναι απολύτως απαραίτητο το καλό καθαρισμό του αλυσοπρίονου από κάθε ορατό ίχνος πριονιδιού, ιδιαίτερα στο χώρο πίσω από την αλυσίδα όπου συσσωρεύεται το πριονίδι. Θα πρέπει να αφαιρείται η αλυσίδα και η λάμα, γύρω από την οποία αυτή περιστρέφεται. Με τη χρησιμοποίηση βούρτσας θα πρέπει να καθαρίζεται καλά η αλυσίδα, η λάμα και όλες οι επιφάνειες του αλυσοπρίονου στις οποίες υπάρχει πριονίδι ή κομμάτια ξύλου και άλλων υλικών. Στο καθαρισμό μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί αέρας υπό πίεση από αεροσυμπιεστή (κομπρεσέρ).

Στη συνέχεια, θα πρέπει να ψεκάζονται με μία απολυμαντική ουσία τα τμήματα του αλυσοπρίονου που συγκρατούν πριονίδι, ενώ η αλυσίδα και η λάμα θα πρέπει να εμβαπτίζονται σε απολυμαντικό υγρό για μερικά λεπτά (5-10'). Εάν δεν υπάρχουν διαθέσιμες άλλες απολυμαντικές ουσίες, μπορεί να χρησιμοποιηθεί φωτιστικό οινόπνευμα (70%) ή χλωρίνη οικιακής χρήσης (ένας όγκος χλωρίνης και 4 όγκοι νερό, 1:5). Για να αποφύγουμε τη διάβρωση των μεταλλικών επιφανειών από τη χλωρίνη, μπορούμε να πλύνουμε την αλυσίδα και τη λάμα με νερό και κάποιο απορρυπαντικό και στη συνέχεια τα αφήνουμε σε καθαρή επιφάνεια να στεγνώσουν. Μπορεί στη συνέχεια να χρησιμοποιηθεί στην αλυσίδα λιπαντικό λάδι για να αποφύγουμε την οξείδωση (σκουριά).

Προσοχή, η χλωρίνη πρέπει να χρησιμοποιείται με προσοχή, γιατί είναι τοξική στο δέρμα και είναι επικίνδυνη για τα μάτια, γι' αυτό πρέπει να χρησιμοποιούνται γάντια και προστατευτικά γυαλιά. Επίσης, μπορεί να καταστρέψει τα ρούχα όταν πέσει σε αυτά.

Υπόλοιπα εργαλεία

Τα υπόλοιπα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε προσβεβλημένα δένδρα, όπως τσεκούρια, πριόνια κλαδευτήρια, σφήνες κ.λπ. μπορούν επίσης να απολυμανθούν σε ένα διάλυμα χλωρίνης ή κάποιας άλλης απολυμαντικής ουσίας (σε έναν κουβά). **Προσοχή**, για την καλή απολύμανση όλα τα εργαλεία θα πρέπει να παραμένουν εμβαπτισμένα στο απολυμαντικό διάλυμα για αρκετά λεπτά. Επίσης, ένας γρήγορος

τρόπος απολύμανσης των μεταλλικών επιφανειών των εργαλείων (όχι όμως αλυσοπρίονων) είναι με τη χρήση φωτιστικού οινοπνεύματος και φωτιάς.

Απολύμανση Μηχανημάτων

Πολύ σημαντικό είναι το καλό καθάρισμα των μηχανημάτων από φυτικά υπολείμματα (πριονίδι, κομμάτια ξύλου ριζών, κορμού ή κλάδων) και χώματος. Στα χωματουργικά μηχανήματα θα πρέπει να γίνεται σχολαστικό καθάρισμα των ερπυστριών ή των ελαστικών, των κάδων και λοιπών εξαρτημάτων που έρχονται σε επαφή με το έδαφος. Το καθάρισμα των μηχανημάτων θα πρέπει να ξεκινά από πάνω προς τα κάτω με τη χρήση βιομηχανικής ηλεκτρικής σκούπας ή σκληρής βούρτσας. Στη συνέχεια απαιτείται καλό πλύσιμο με νερό υπό πίεση και χρήση απορρυπαντικού. Είναι προτιμότερο να χρησιμοποιείται ζεστό νερό στο πλύσιμο των οχημάτων, διότι οι υψηλές θερμοκρασίες μειώνουν σημαντικά το δυναμικό μολύσματος του μύκητα. Επίσης, μπορεί να μειωθεί το δυναμικό μολύσματος με τη χρήση ατμού στο καθάρισμα των οχημάτων.

Προσοχή, ο μύκητας μπορεί να επιβιώσει μέσα σε μικρά κομμάτια ξύλου ακόμα και μετά από αυτούς τους χειρισμούς, γι' αυτό είναι πολύ σημαντικό το καλό καθάρισμα και η απομάκρυνση όλων των φυτικών υπολειμμάτων και του χώματος από τα οχήματα.

Μετά από το πλύσιμο των οχημάτων θα πρέπει να ακολουθεί απολύμανση, με ψεκασμό ενός απολυμαντικού διαλύματος με τη χρήση επινωτίου ή άλλης μορφής ψεκαστήρα. Το ψεκαστικό υγρό θα πρέπει να παραμένει στις ψεκαζόμενες επιφάνειες για 10-15 λεπτά της ώρας για να είναι αποτελεσματική η απολύμανση. Όταν οι θερμοκρασίες είναι υψηλές και το ψεκαστικό υγρό στεγνώνει γρήγορα θα πρέπει να γίνεται παρατεταμένος ψεκασμός και να επαναλαμβάνεται. Για κάθε μηχανήμα θα πρέπει να υπάρχει ειδική καρτέλα όπου θα αναγράφεται ο τόπος και ο χρόνος απολύμανσης.

Απολυμαντικές ουσίες

Για την απολύμανση εργαλείων και μηχανημάτων, όπως προαναφέρθηκε, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μετουσιωμένη αιθυλική αλκοόλη (μπλε φωτιστικό οινόπνευμα) 70% ή χλωρίνη εμπορίου σε διάλυμα 10-20 %. Υπάρχουν αρκετά σκευάσματα στην ελληνική αγορά με τεταρτοταγή άλατα του αμμωνίου (quaternary ammonium salts) που έχουν έγκριση από τον ΕΟΦ ως απολυμαντικά. Στον Πίνακα που ακολουθεί αναφέρονται ορισμένα σκευάσματα που έχουν ήδη αξιολογηθεί στο εργαστήριο του ΙΜΔΟ και έδειξαν αξιόλογη δράση κατά του μύκητα *Ceratocystis platani*. Θα πρέπει να ακολουθούνται οι οδηγίες του κατασκευαστή σε ό,τι αφορά τη δοσολογία και τον τρόπο χρήσης.

Απολυμαντικές ουσίες εγκεκριμένες από τον ΕΟΦ

Σκεύασμα*	Εταιρεία διάθεσης
DALCO QUAT	DALCOCHEM Τηλ.: 210 2460609
SEPTOFORTE 10	ΟΙΚΟΧΗΜΙΚΗ Τηλ.: 210 2484500
TRIQUART	ECOLAB Τηλ.: 210 6873700
INCIDIN EXTRA N	ECOLAB Τηλ.: 210 6873700
MIKROBAC FORTE	SOLUTION MEDICAL CARE Τηλ.: 2310 303013

*Τα σκευάσματα αυτά αναφέρονται ενδεικτικά, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε άλλο εγκεκριμένο σκεύασμα με περιεκτικότητα σε τεταρτοταγή άλατα του αμμωνίου 8-10 % ή μεγαλύτερη